

JulkiCT-osasto

Julkisen hallinnon yhteisen kokonaisarkkitehtuurin (JHKA) työryhmä

Julkisen hallinnon toimintaympäristö on yhä monimuotoisempi. Käsiteltävän tiedon määrä kasvaa eksponentiaalisesti ja toimintaa ohjaavien ja säätelevien säädösten määrä lisääntyy. Lisäksi tukena käytettävä ICT-teknologia uudistuu kiihtyvällä nopeudella. Julkisen hallinnon ohjaamiseen ja toiminnan, tietorakenteiden ja niitä tukevien tietojärjestelmien yhteentoimivuuden takaamiseen tarvitaan kokonaisarkkitehtuuria.

Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri on yhteisten ratkaisujen suunnittelua ja hyödyntämistä edistävä rakenne, jonka avulla koordinoidaan ja kehitetään julkisen hallinnon organisaatioiden keskinäistä ja eri järjestelmien välistä yhteentoimivuutta suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti.

Julkisen hallinnon yhteinen kokonaisarkkitehtuuri (JHKA¹) on kokonaisuus, joka määrittelee ylätasoinen kuvaukset, linjaukset sekä arkkitehtuuri- ja toimintaperiaatteet. Se ohjaa toimialojen, viranomaisten ja kohdealueiden kokonaisarkkitehtuuria.

Tietohallintolaissa (634/2011) valtiovarainministeriön tehtävänä on julkisen hallinnon viranomaisten tietohallinnon yleinen ohjaus. Ministeriön tulee erityisesti huolehtia yhteisen kokonaisarkkitehtuurin suunnittelusta ja kuvaamisesta, sen edellyttämien yhteentoimivuuden kuvausten ja määritysten laatimisesta ja ylläpidosta sekä yhteisten palvelujen ja muiden yhtenäisen toiminnan kannalta tarpeellisten toimenpiteiden ohjauksesta. Valtiovarainministeriö toteuttaa yleisen ohjauksen velvollisuuttaan JHKA-työryhmän avulla osana Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukuntaa (JUHTA).

Valtioneuvosto nimitti JUHTAn toimikaudeksi 1.3.2016 – 28.2.2019. Nyt JUHTA:an on nimetty yksi ohjaava asiantuntijajaeosto, jonka yhteydessä toimii myös sihteeristö sekä jaoston että JUHTA:n asioiden valmistelussa. Jaostossa käsitellään teemakohtaisesti työryhmien ja asiakokonaisuuksien sisältöasioita. Jaoston yhteyteen perustetaan tarvittaessa aihealuekohtaisia työryhmiä, jotka voivat toimia tietyn aiheen tukena määrääjän. JHKA-työryhmä on yksi näistä aihekohtaisista työryhmistä.

Tavoitteet

Tietohallintolain mukaan julkisen hallinnon viranomaisen on julkisen hallinnon

¹ <https://www.avoindata.fi/data/fi/dataset/julkisen-hallinnon-kokonaisarkkitehtuurin-rakenne-ja-hallinta>

tietojärjestelmien yhteentoimivuuden mahdollistamiseksi ja varmistamiseksi suunniteltava ja kuvattava kokonaisarkkitehtuurinsa sekä noudatettava laadittua ja ylläpidettyä kokonaisarkkitehtuuria ja sen edellyttämiä yhteentoimivuuden kuvauksia ja määrittämiä sekä toimialakohtaisia tietojärjestelmien yhteentoimivuuden kuvauksia ja määrittämiä. JHKA-työryhmä ohjaa ja tukee näitä julkisen hallinnon viranomaisten tehtäviä yhteistyössä toimialojen ja yhteisten palvelujen arkkitehtuurivastaavien kanssa.

Tavoitteena on myös yhtenäistää julkisen hallinnon tietohallinnon ja ICT:n informaatio-ohjaukseen liittyviä toimintatapoja, suosituksia ja linjauksia. Arkkitehtuurilinjaukset, viitearkkitehtuurit, sanastotyö ja muu yhteentoimivuuden informaatio-ohjaus on tarkoituksenmukaista valmistella, käsitellä ja julkaista yhtenäisen prosessin mukaisesti JHS-suositusten ja VAHTI-ohjeiden kanssa.

Työryhmän tavoitteena on jalkauttaa arkkitehtuurityö osaksi julkisen hallinnon normaalia toimintaa ja toiminnan kehittämistä sekä saattaa julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri kiinteäksi osaksi julkisen hallinnon johtamista.

Tehtävät

JHKA-työryhmän tehtävänä on:

- suunnitella, kuvata ja ylläpitää julkisen hallinnon yhteistä kokonaisarkkitehtuuria
- jakaa ja edistää yhteentoimivuuden kuvauksia ja määrittämiä
- seurata ja koordinoita julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin kehittämistä toimialoilla ja valvoa, että kehittämistyö on linjassa JHKA:n kanssa
- edistää yhteisten palvelujen kehittämistä, käyttöönottoa ja käyttöä julkisessa hallinnossa
- ylläpitää ja toteuttaa julkisen hallinnon yhteisen kokonaisarkkitehtuurin hallintamallia
- ylläpitää JHKA:n kehittämissuunnitelmaa
- ohjata, koordinoita ja priorisoida JHKA:n kehittämistä mm. tunnistamalla uusia kehittämiskohteita, käynnistämällä arkkitehtuurin määrittelyjä, seuraamalla hankkeita ja sovittamalla yhteen yksittäiset kehittämistyöt
- valmistella JHKA:ta koskevia linjauksia ja muita ohjaavia toimia, tiedottaa tehdyistä linjauksista sekä seurata ja valvoa niiden toteutumista
- Arvioida valtiovarainministeriölle lausunnon tulleiden hankkeiden arkkitehtuuriyhteensopivuutta ja yhteentoimivuuden toteutumista
- huolehtia, että kansalliset ratkaisut ottavat huomioon ja ovat yhteentoimivia kansainvälisten suositusten ja kehityksen kanssa
- suunnitella ja edistää muita yhtenäisen tietohallinnon kannalta tarpeellisia toimenpiteitä

Työryhmässä ei tehdä yksittäisten arkkitehtuurien valmistelutyötä.

Organisointi

Tietohallintolain 8§ mukaan ministeriön on huolehdittava, että sen toimialalle laaditaan ja ylläpidetään sen toimialan tietojärjestelmien yhteentoimivuuden kuvaukset ja määrittäykset. Tämä kokonaisarkkitehtuurityö on tehtävä koordinoitusti ja yhdessä muiden toimialojen ja kuntatoimijoiden kanssa. JHKA-työryhmän jäsenenä ovat ministeriöiden kokonaisarkkitehtuurista vastaavat sekä kuntasektorin edustajat ja yhteisten palvelujen tuottajat.

Työryhmää voidaan täydentää toimialat ylittävien kohdealueiden edustajilla.

Jäsenet:

- tietohallintopäällikkö Pekka Sinkkilä liikenne- ja viestintäministeriö ja varajäsenet kehityspäällikkö Tommi Arola TRAFI ja kehityspäällikkö Anu Ylä-Pietilä Trafi.
- Asiantuntija Kristiina Asp ulkoasianministeriö
- kokonaisarkkitehti Riku Hartikainen puolustusministeriö ja varajäsen tietohallintopäällikkö Teemu Metsola Puolustusvoimat
- tietoasiantuntija Anna-Maija Marttila valtiovarainministeriö ja varajäsenet IT-arkkitehti Jukka S. Kaján Verohallinto ja kehityspäällikkö Anne Tulisalo Tulli
- erityisasiantuntija Ismo Parviainen sisäministeriö ja varajäsen osaston päällikkö Ari Laaksonen
- erityisasiantuntija Jukka Lähesmaa sosiaali- ja terveysministeriö ja varajäsen kehittämisspäällikkö Heikki Siltala Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
- erityisasiantuntija Kalervo Koskimies opetus- ja kulutturiministeriö ja varajäsen ylitarkastaja Tomi Kytölä opetus- ja kulttuuriministeriö
- erityisasiantuntija Jari Jauhiainen oikeusministeriö ja varajäsen erikoissuunnittelija Mikko Lehtisalo Oikeusrekisterikeskus
- erityisasiantuntija Riitta Autere ympäristöministeriö ja kehitysinsinööri Jorma Sipilä Suomen ympäristökeskus
- erikoissuunnittelija Päivi Virtanen maa- ja metsätalousministeriö ja varajäsen tietohallintoasiantuntija Mika Tuikkanen maa- ja metsätalousministeriö
- Kehittämisspäällikkö Petteri Ohvo työ- ja elinkeinoministeriö ja varajäsen IT-arkkitehti Päivi Pietarila KEHA-keskus
- kehittämisspäällikkö Kari Laine valtioneuvoston kanslia ja varajäsen neuvotteleva virkamies Emmi Stubin valtioneuvoston kanslia
- Yhteisten palvelujen tarjoajat
 - Kokonaisarkkitehti Risto Rasimus Valtori
 - järjestelmäpäällikkö Petteri Kivimäki Väestörekisterikeskus
- erityisasiantuntija Jari Ylikoski Suomen Kuntaliitto ja varajäsen erityisasiantuntija Tommi Karttaavi Suomen Kuntaliitto
- tietohallintojohtaja Sirpa Mäntynen Kouvolan kaupunki ja varajäsen Jaakko Ståhlberg Turun kaupunki

Puheenjohtaja: neuvotteleva virkamies Jari Kallela, valtiovarainministeriö

Varapuheenjohtajat: neuvotteleva virkamies Hannu Ojala,

valtiovarainministeriö ja neuvotteleva virkamies Anne Kauhanen-Simanainen

JUHTAn sihteeristö tukee JHKA-työryhmän toimintaa.

Muutokset aiempaan hallintamalliin

Työryhmä on jatkumoa 2013 – 2016 toimineelle JHKA-jaostolle (VM006:03/2013, 366/00.01.00.01/2013), joka toimi kohdealueiden yhteistyöelimenä. Nyt tarkoituksena on, että asiantuntijat osallistuvat JHKA-työryhmään ministeriönsä hallinnonalan, yhteisen palvelun tai kunnan edustajana. Tietohallintolain perusteluissa kohdealueella tarkoitetaan toiminnallisesti yhteenkuuluvaa kokonaisuutta, jolla on oma yhteisen kokonaisarkkitehtuurin linjauksiin ja periaatteisiin perustuva arkkitehtuurinsa. Aiempi kohdealuejako ei ole ollut yhdenmukainen julkisen hallinnon organisaattiorakenteen kanssa, mistä on seurannut rooleihin ja vastuisiin

liittyviä epäselvyyksiä. Vastuukysymys on ratkaistu siten, että kunkin kohdealueen arkkitehtuurin kehittäminen on vastuutettu yhdelle ministeriölle (yhdelle toimialalle).

Ministeriön vastuu toimialalle laadittavista ja ylläpidettävistä yhteentoimivuuden kuvauksista ja määräyksistä tarkoittaa käytännössä hallinnonalan viranomaisten ja ministeriön vastuulle annettujen kohdealueiden kokonaisarkkitehtuurityön ohjausta ja kuvausten yhteensovittamista. Hallinnonalat itsessään ovat usein laajoja ja monitahoisia, eivätkä ne välttämättä muodosta sellaista yhteenkuuluvaa kokonaisuutta, jota kannattaisi hallita kokonaisarkkitehtuurin keinoin.

Kustannukset

Työ tehdään virkatyönä.

Valtiovarainministeriö voi erillisillä päätöksillään hankkia työn tueksi asiantuntijapalveluita tai muita ostopalveluja. Työstä aiheutuvat menot kirjataan momentille 28.90.20.3 (Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet (muu julkisen hallinnon tietohallintoyhteistyö), siirtomääräraha 3 v). Neuvottelukunnan toimintaa koskevat rahoitukseen liittyvät päätökset tekee valtiovarainministeriö.

ICT-johtaja, ylijohdaja Anna-Maija Karjalainen

Lainsäädäntöneuvos,
yksikön päällikkö Sami Kivivasara

Liitteet

Valtioneuvoston asetus julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnasta (ajantasainen versio)
JUHTA:n asettamispäätös (Valtioneuvosto)
Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnan asiantuntijajaoston asettaminen

Jakelu

Ministeriöt
Valtori
VRK
Kuntaliitto
TRAFI
Puolustusvoimat
VERO
Tulli
THL
Oikeusrekisterikeskus
SYKE
KEHA
Kouvolan kaupunki
Turun kaupunki

Tiedoksi

JUHTA